

กะลาตูดี : การสร้างสรรค์งานหัตถกรรมเครื่องประดับจากกะลามะพร้าว

Kala Doo Dee : Creative Handicrafts and Jewelry from Coconut Shells

ภาณุพงศ์ จงขานสิทธิ์¹

ไพโรจน์ วรพจน์พรชัย²

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่อง “กะลาตูดี : การสร้างสรรค์งานหัตถกรรมเครื่องประดับจากกะลามะพร้าว” เป็นการนำเสนอเรื่องการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบเครื่องประดับจากกะลามะพร้าวซึ่งจัดอยู่ในประเภทของเครื่องประดับเทียม (Costume Jewelry) ของผู้ประกอบการรายหนึ่งที่ใช้ชื่อแบรนด์เนม “กะลาตูดี” ซึ่งมีสาระสำคัญ 3 ประเด็นหลักเกี่ยวกับ 1) การนำกะลามะพร้าวมาสร้างสรรค์รูปแบบเครื่องประดับ ซึ่งเป็นลักษณะการนำวัสดุเหลือใช้มาสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้เกิดเป็นรูปแบบเครื่องประดับเทียมที่หลากหลาย 2) รูปแบบเครื่องประดับจากกะลามะพร้าว “กะลาตูดี” ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรูปแบบสร้อยคอ ซึ่งเป็นที่นิยมและเป็นทางเลือกหนึ่งของผู้บริโภคในการใช้เครื่องประดับนอกเหนือจากเครื่องประดับเงินและทองคำ 3) คุณค่า ของงานหัตถกรรมเครื่องประดับจากกะลามะพร้าว ซึ่งเป็นการออกแบบเครื่องประดับที่เน้นการทำด้วยมือ มีคุณค่ามีความสวยงามของเนื้อวัสดุ (กะลามะพร้าว) และมีความประณีตในการผลิตชิ้นงาน รวมถึงเป็นการออกแบบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Eco Design) ประเด็นนี้ ผู้ประกอบการเครื่องประดับจากกะลามะพร้าวรายนี้เป็นทั้งผู้ผลิตและจำหน่าย ที่อาจไม่มีความรู้พื้นฐานทางด้านการออกแบบเครื่องประดับมากนัก แต่สามารถนำแรงบันดาลใจจากการสั่งสม เรียนรู้ จากสภาพแวดล้อม มาประยุกต์กับความคิดสร้างสรรค์ที่อยู่ในตัวเอง แล้วออกแบบ ผลิต ชิ้นงานเครื่องประดับได้อย่างประณีต จนเป็นที่ยอมรับทั้งระดับในประเทศและต่างประเทศ บทความวิชาการนี้ จะทำให้เกิดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างสรรค์เครื่องประดับจากกะลามะพร้าว รูปแบบเครื่องประดับต่าง ๆ ที่สามารถเป็นแนวทางประยุกต์ใช้สร้างสรรค์รูปแบบเครื่องประดับเทียมรูปแบบอื่น ๆ ที่หลากหลาย

คำสำคัญ : กะลาตูดี สร้างสรรค์ หัตถกรรม เครื่องประดับ กะลามะพร้าว

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชาสิ่งทอและเครื่องประดับ คณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชาสิ่งทอและเครื่องประดับ คณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่

Abstract

The academic paper titled in “Kala Doo Dee: Creative Handicrafts and Jewelry from Coconut Shells” presents the creativity in designing the jewelry from coconut shells categorized as costume jewelry of one entrepreneur bearing the brand name of “Kala Doo Dee”. It contains three main aspects: 1) an application of coconut shells for creative jewelry regarded as the value creation from waste; 2) the jewelry patterns from coconut shells “Kala Doo Dee”, which are popular and serve as another option for consumers in favor of jewelry other than silver and gold jewelry; 3) the value of jewelry handicrafts from coconut shells designed and made by hand so that they are valuable and have beautiful features based on their materials (coconut shells) along with refined production. This entrepreneur for such coconut shell jewelry is both a manufacturer and a distributor. Despite having not much basic knowledge of designs, this entrepreneur can apply his own inspiration from individual perceptions toward the surroundings together with his own creativity before designing and manufacturing the beautifully decorative items, both internationally and nationally acclaimed. This paper will generate the knowledge and understanding on creative jewelry from coconut shells and other decorative patterns which can be further applied for making a wide range of costume jewelry.

Keywords : Kala Doo Dee, creative, handicrafts, jewelry , coconut shells

บทนำ

งานหัตถกรรม (Handicraft) เป็นผลงานที่เกิดจากการคิดค้นหรือสร้างสรรค์ ของบุคคล หรือช่างฝีมือที่มีทักษะ ความสามารถเฉพาะตัว ส่วนใหญ่เป็นผลงานที่ทำขึ้นด้วยมือ เน้นความ ประณีตและคุณค่าในตัววัสดุ วิธีการ เทคนิค เพื่อตอบสนองความต้องการใช้สอย ความพึงพอใจ และเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น งานหัตถกรรมบางประเภทมีการใช้ความคิดสร้างสรรค์ที่พัฒนาขึ้นไป อีกระดับหนึ่งจนเกิดเป็นลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถสื่อถึงความสามารถของผู้สร้างผล งานแต่ละชิ้น ทำให้เห็นถึงความหลากหลายทั้งรูปแบบ และวัตถุประสงค์ในการใช้สอย เป็นงานที่ อาจใช้ระยะเวลาการทำค่อนข้างยาวนาน อาจใช้เครื่องจักรเข้ามาเป็นส่วนช่วยในขั้นตอนการผลิต เพียงบางขั้นตอนเท่านั้นเพื่อลดระยะเวลาการผลิต แต่ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก หรือผลิตด้วยเครื่องจักรเป็นส่วนใหญ่ ไม่เรียกว่าหัตถกรรม บริษัทไทยประกันชีวิต จำกัด (2545, 4-8) กล่าวถึงงานหัตถกรรมไทยในหนังสือหัตถกรรมไทยว่า ความรู้ในการสร้างงานหัตถกรรมมักได้

รับการถ่ายทอดสืบทอดกันมาภายในครอบครัว หรือแลกเปลี่ยนกันระหว่างเพื่อนบ้าน การผลิตงานซ้ำรูปแบบ เพื่อตอบสนองความต้องการในการใช้สอยของผู้คนในชุมชน ทำให้ช่างเกิดความชำนาญในการสร้างสรรค์งาน

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคเหนือตอนบน ที่มีงานหัตถกรรมหลากหลายชนิด เช่น หัตถกรรมผ้า เครื่องปั้นดินเผา เครื่องเงิน ไม้ ฯลฯ เป็นต้น งานหัตถกรรมแต่ละชนิดมีรูปแบบแตกต่างกัน ตามความคิดสร้างสรรค์ของช่างและตามความต้องการของผู้ใช้ ความสำคัญของหัตถกรรมดังที่กล่าวมานี้ หัตถกรรมไม้ที่ทำจากกะลามะพร้าว เป็นสิ่งหนึ่งที่มีการทำอย่างแพร่หลาย เช่น โคมไฟ ภาชนะ สิ่งของเครื่องใช้ ของตกแต่ง ฯลฯ เนื่องจากเป็นวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นและเป็นวัสดุเหลือใช้จากการบริโภคมะพร้าวในวิถีชีวิตประจำวันของผู้คนทุกภาคของประเทศไทย ในทางธุรกิจที่เป็นผู้ประกอบการกลุ่ม OTOP บางกลุ่มนิยมนำกะลามะพร้าวมาสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการออกแบบและผลิตชิ้นงานเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งกลุ่มผู้บริโภคส่วนหนึ่งมีความนิยม ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าวเช่นกัน รูปแบบผลิตภัณฑ์มีความสวยงามประณีตแตกต่างกัน ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าวมีจุดเด่นในเชิงของความคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากการออกแบบโดยใช้วัสดุธรรมชาติที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นมาออกแบบหรือผลิตชิ้นงานให้มีจุดเด่นด้านคุณค่าและความสวยงามของวัสดุเป็นหลัก นอกจากนี้แล้วยังมีผู้ประกอบการอีกกลุ่มหนึ่งนำกะลามะพร้าวมาออกแบบและผลิตเป็นชิ้นงานเครื่องประดับเพื่อจำหน่ายให้ผู้บริโภคได้สวมใส่เพื่อประดับตกแต่งร่างกายควบคู่กับเสื้อผ้า

เครื่องประดับกับคนไทยนั้นนับเป็นสิ่งควบคู่กันตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะภูมิภาคต่าง ๆ ของไทยนั้น มีการใช้รูปแบบเครื่องประดับที่แตกต่างกัน ความสำคัญของเครื่องประดับโดยทั่วไปนั้น รสขง ศรีลิโก (2557, 113-125) ได้อธิบายความหมายของเครื่องประดับไว้ในสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 34 เรื่องที่ 4 ว่า เครื่องประดับ หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์ออกแบบ สร้างสรรค์ และผลิตขึ้นเพื่อใช้ประดับตกแต่งร่างกายให้สวยงาม ใช้ได้ทั้งผู้ชายและผู้หญิง เช่น แหวน ต่างหู กำไลข้อมือ สร้อยคอ ฯลฯ เครื่องประดับของแต่ละประเทศย่อมมีรูปร่างลักษณะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความเชื่อ รสนิยม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิประเทศ ความสำคัญของเครื่องประดับในประเด็นของเศรษฐกิจนั้น ยังเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย ดังที่ สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (2563, ออนไลน์) ระบุว่า มีมูลค่าการส่งออกเครื่องประดับรวมทุกประเภท ระหว่างเดือนมกราคม - สิงหาคม 2563 มากถึง 15,206.06 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เครื่องประดับที่ทำจากกะลามะพร้าวนี้นจัดอยู่ในประเภทเครื่องประดับเทียม (Costume Jewelry) เป็นรูปแบบเครื่องประดับที่สามารถออกแบบให้มีรูปแบบที่หลากหลายเช่นเดียวกับเครื่องประดับจริง คุณค่าของเครื่องประดับส่วนใหญ่เกิดจากเนื้อของวัสดุ (กะลามะพร้าว) ความประณีต และการจัดองค์ประกอบของการออกแบบที่สวยงาม ลงตัว เครื่องประดับเทียมยังเป็นสร้างทางเลือกให้กับผู้บริโภคในการใช้เครื่องประดับนอกเหนือจากโลหะมีค่าดังเช่น ทองคำ และเงิน ซึ่งมีราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังข้อมูลของสถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ

(องค์การมหาชน) (2563,ออนไลน์) ที่ระบุว่า เครื่องประดับเทียม (เครื่องประดับแฟชั่น) เป็นสินค้าแฟชั่นทางเลือกที่ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้บริโภค และมักเป็นที่นิยมในช่วงภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว เพราะผู้บริโภคกำลังซื้อลดลง จึงระมัดระวังการใช้จ่ายซื้อสินค้าที่มีราคาสูง รวมถึงราคาโลหะมีค่าที่ปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ผู้บริโภคหันมาซื้อเครื่องประดับเทียมมากขึ้น ซึ่งในปี 2019 ตลาดเครื่องประดับเทียมของโลกมีมูลค่า 32.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ สู่ภาพสตรีมีส่วนแบ่งกว่าครึ่งหนึ่งของการใช้เครื่องประดับเทียมทั้งหมด และคาดการณ์ว่ามูลค่าเครื่องประดับเทียมของโลกจะเพิ่มเป็น 59.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2027 โดยระหว่างปี 2020-2027 เครื่องประดับเทียมจะมีอัตราเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 7.8 ต่อปี นอกจากนี้หากพิจารณาในด้านรูปแบบเครื่องประดับเทียมนั้น สร้อยคอและสร้อยข้อมือมีสัดส่วนรวมกันราว ร้อยละ 41.4 และมีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้นในกลุ่มผู้บริโภคทั้งหญิงและชาย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 : ตัวอย่างเครื่องประดับเทียมรูปแบบต่างๆ

ที่มา : ผลงานนักศึกษาวิชาเอกออกแบบเครื่องประดับ วันที่ 15 กันยายน 2563

เครื่องประดับเทียมเป็นสิ่งสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคและเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี ถึงแม้คำว่า “เครื่องประดับเทียม” อาจมองดูเป็นของด้อยคุณค่า แต่ทั้งนี้ในการดำเนินธุรกิจของประกอบการหนึ่งได้มีการออกแบบ พัฒนา สร้างสรรค์หรือยกระดับรูปแบบให้มีคุณค่าของวัสดุ รวมถึงจุดเด่นในด้านรูปแบบ ความสวยงามและความประณีต อันเกิดจากความเป็นงานหัตถกรรมโดยใช้วัสดุธรรมชาติคือกะลามะพร้าว จนได้รับการยอมรับชื่อเสียงทั้งระดับในและต่างประเทศ คือ เครื่องประดับที่มีตราสินค้าว่า “กะลาดูดี” ซึ่งบทความวิชาการนี้ผู้เขียนจึงนำเสนอเรื่อง กะลาดูดี : การสร้างสรรค์งานหัตถกรรมเครื่องประดับจากกะลามะพร้าว จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการและศึกษาข้อมูลภาคเอกสาร ซึ่งทำธุรกิจด้านนี้ ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการนำกะลามะพร้าวมาสร้างสรรค์รูปแบบเครื่องประดับ เป็นการนำวัสดุเหลือใช้ในชีวิตประจำวันของผู้คนมาสร้างมูลค่าเพิ่ม รูปแบบเครื่องประดับจากกะลามะพร้าว “กะลาดูดี” เป็นรูปแบบเครื่องประดับเทียมในยุคปัจจุบันที่ได้รับความนิยมและเป็นทางเลือกของผู้บริโภค คุณค่าของงานหัตถกรรมเครื่องประดับจากกะลามะพร้าว เป็นการออกแบบเครื่องประดับที่เน้นการทำด้วยมือ คุณค่า ความสวยงามของเนื้อวัสดุ (กะลามะพร้าว) และความประณีตในการผลิตชิ้นงาน “กะลาดูดี” เป็นการดำเนินธุรกิจราย

ย่อยของผู้ประกอบการชื่อนางยุพาพร ว่องวิทย์การ ปัจจุบันอายุ 71 ปี มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ อำเภอ ตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ ได้อธิบายว่า ได้เริ่มทำธุรกิจเครื่องประดับจากกะลามะพร้าว ตั้งแต่ปี 2545 (ทะนุพงศ์ กุสุมา ณ อยุธยา, 2560 :1-4) โดยในชุมชนนั้นทำธุรกิจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ทำจากกะลามะพร้าว เช่น สร้อยคอ ภาชนะ เครื่องใช้ต่าง ๆ ฯลฯ โดยเฉพาะเครื่องประดับนั้น เป็นสิ่งที่ชุมชนนิยมผลิตมาก ตนเองจึงรับชิ้นงานมาจำหน่าย และพัฒนารูปแบบเครื่องประดับให้มีความสวยงามขึ้น โดยออกแบบด้วยตนเองแล้วนำไปจำหน่ายที่ถนนคนเดินในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นระยะเวลา 5 ปี จากนั้นเริ่มมีลูกค้าทั้งในและต่างประเทศเริ่มเห็นความสำคัญและต้องการมากขึ้น เนื่องจากเห็นว่าเป็นงานหัตถกรรม มีการพัฒนาระบบจำหน่ายในเว็บไซต์ที่ชื่อ โนวีก้า (Novica) ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่เป็นตัวกลางการจำหน่ายผลงานหัตถกรรมชนิดต่าง ๆ ผู้ประกอบการรายนี้ เป็นทั้งผู้ผลิตและจำหน่าย ที่อาจไม่มีความรู้พื้นฐานทางด้านการออกแบบเครื่องประดับมากนัก แต่สามารถนำแรงบันดาลใจจากการสั่งสม เรียนรู้ จากสภาพแวดล้อม มาประยุกต์กับความคิดสร้างสรรค์ที่อยู่ในตัวเอง แล้วออกแบบ ผลิต ชิ้นงานเครื่องประดับได้อย่างประณีต ได้รับการยอมรับด้านคุณภาพระดับ OTOP 4 ดาว รวมถึงเครือข่ายการจำหน่ายทั้งระดับในประเทศและต่างประเทศ เนื้อหาในบทความวิชาการ จะทำให้เกิดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างสรรค์เครื่องประดับจากกะลามะพร้าว รูปแบบเครื่องประดับต่าง ๆ ที่เป็นแนวทางประยุกต์ใช้สร้างสรรค์รูปแบบเครื่องประดับเทียมรูปแบบอื่น ๆ ที่หลากหลาย

1. การนำกะลามะพร้าวมาสร้างสรรค์รูปแบบเครื่องประดับ

การนำกะลามะพร้าวมาสร้างสรรค์รูปแบบเครื่องประดับนั้น จำเป็นต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นพื้นฐาน ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่อยู่จิตใจของมนุษย์ทุกคน และอาจถูกดึงออกมาใช้สร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ โดยไม่รู้ตัวดังที่ จระกฤตย์ โพธิ์ระหงส์ (2563 :1-3) อธิบายถึงเรื่องความคิดสร้างสรรค์ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถของมนุษย์ที่จะคิดแก้ปัญหาและพัฒนาจนสามารถประดิษฐ์ผลิตผลใหม่ การคิดริเริ่มในสิ่งที่แปลกใหม่ เพื่อสนองความต้องการของตนเองและสังคม ดังนั้นการริเริ่มสร้างสรรค์จึงเป็นการกระทำที่ก้าวหน้าแปลกจากเดิมให้ดีขึ้น หรือมีคุณค่ายิ่งขึ้น การที่มนุษย์รู้จักการสร้างสรรค์ทำให้โลกได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ มีความเจริญก้าวหน้าจนถึงปัจจุบัน จุดเริ่มต้นของการสร้างสรรค์ เกิดจากคุณสมบัติพิเศษของมนุษย์ จึงมีการศึกษาและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของคนเราให้เจริญงอกงาม เพื่อเป็นพื้นฐานนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้า เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์สามารถฝึกฝน ทดลอง ปฏิบัติจนเกิดเป็นประสบการณ์ และนำไปสู่การค้นพบแนวทางใหม่ เพื่อสร้างงานต่อไป มนุษย์ทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์มาตั้งแต่กำเนิด ต่างกันตรงที่มีมากหรือน้อย และมีสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์นั้นหรือไม่ ศักยภาพของความคิดสร้างสรรค์สามารถเกิดขึ้นได้ทุกงาน เช่น ผลิตภัณฑ์ วิธีการทำงาน วัสดุ ฯลฯ ซึ่งหากปราศจากความคิดสร้างสรรค์ ก็จะไม่ส่งผลให้เกิดผลงานใหม่ขึ้น ผู้เขียนเห็นว่าผู้ประกอบการรายนี้มีระดับความคิดสร้างสรรค์ค่อนข้างครบถ้วน ที่สามารถออกแบบและสร้างชิ้นงานเครื่องประดับ

จากวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นที่อาจมองดูไม่มีมูลค่ามากนัก เนื่องจากเป็นสิ่งของเหลือใช้ แต่ทั้งนี้สามารถนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี โดยมีจุดเด่นที่รูปแบบซึ่งมีความแตกต่างจากเครื่องประดับเทียมโดยทั่วไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเครื่องประดับกะลามะพร้าวจึงเป็นผลผลิตจากความคิดสร้างสรรค์ของผู้ประกอบการในการเลือกใช้วัสดุควบคู่กับจินตนาการในการออกแบบ

กะลามะพร้าวเป็นส่วนหนึ่งที่เหลือใช้จากผลมะพร้าว เป็นสิ่งที่ผูกพันกับวิถีชีวิตของผู้คนชาวไทยเกือบทุกภาค โดยเฉพาะวัฒนธรรมการรับประทานอาหาร มะพร้าวเป็นพืชที่มีความสำคัญไม่เพียงแต่การบริโภค แต่ทุกส่วนของต้นมะพร้าวมีประโยชน์ต่อมนุษย์ในด้านการทำสิ่งของ เครื่องใช้ต่าง ๆ โดยเฉพาะสมัยอดีต ชาวบ้านนิยมนำกะลามะพร้าวมาผลิตเป็นของใช้ในครัวเรือน เพราะมีความทนต่อสภาพการใช้งานในระดับหนึ่ง และไม่เกิดอันตราย จังหวัดในภาคใต้บางจังหวัดนั้นนิยมปลูกมะพร้าวเป็นจำนวนมากเพื่อนำเนื้อมะพร้าวไปใช้ประโยชน์รูปแบบของกะทิ ที่ผู้คนคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี เศษกะลาที่เหลือใช้นี้มีปริมาณมาก ชาวสวนมะพร้าวจะนำไปเผาทิ้งและมักก่อมลภาวะต่อสภาพแวดล้อม กะลามะพร้าวที่นำมาทำชิ้นงานเครื่องประดับนี้ มี 2 ชนิดคือ กะลาสีน้ำตาลอ่อนได้จากผลมะพร้าวอ่อน และกะลาสีน้ำตาลเข้ม ได้จากผลมะพร้าวแก่ (สัมภาษณ์ ยุพาพร ว่องวิทย์การ, 2 พฤศจิกายน 2563) การคัดเลือกกะลาการที่ผู้ประกอบการนำกะลามะพร้าวมาสร้างมูลค่าเพิ่มนั้นเป็นรูปแบบการสร้างสรรค์ที่เน้นคุณค่าของการใช้วัสดุ เนื่องจากกะลามะพร้าวมีลวดลายบนพื้นผิวที่สวยงาม ดังภาพที่ 2

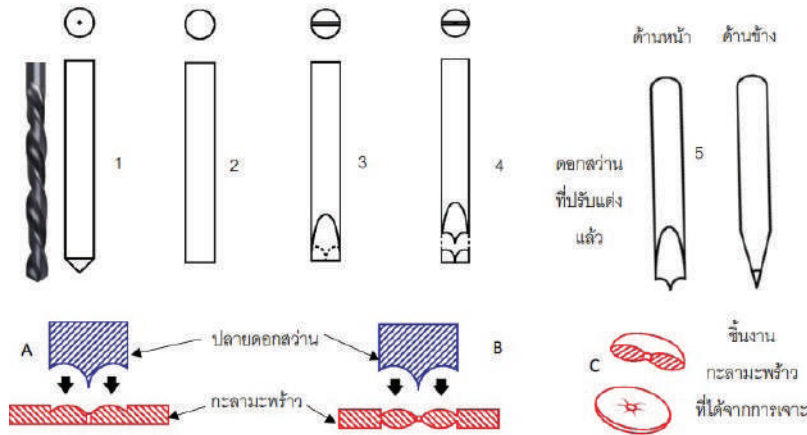
ภาพที่ 2 : กะลามะพร้าวแก่ ซึ่งเป็นวัสดุหลักสำคัญในการสร้างสรรค์รูปแบบเครื่องประดับ
ที่มา : ภาพถ่ายโดยผู้เขียน วันที่ 23 ตุลาคม 2563

การนำกะลามะพร้าวซึ่งเป็นแผ่นหนาและมีความแข็ง อีกทั้งมีระนาบผิวโค้งมาปรับเปลี่ยนรูปทรงให้เป็นชิ้นส่วนที่มีขนาดเล็กนั้น เป็นสิ่งที่ต้องอาศัยทักษะเชิงช่าง ความประณีต สายตา และสมาธิอยู่ในระดับดี โดยชิ้นส่วนกะลามะพร้าวที่นำมาประกอบเป็นชิ้นงานเครื่องประดับนั้น ส่วนใหญ่เป็นรูปทรงของเม็ดกระดุมวงกลมขนาดเล็ก มีรูทะลุตรงกลางเม็ด คล้ายกับวงแหวนหรือขนมโดนัท (Ring-Shaped) ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณตั้งแต่ 3-10 มิลลิเมตร แล้วนำมาประกอบเป็นชิ้นส่วนเครื่องประดับโดยวิธีการร้อยด้วยเส้นเชือกในล่อนขนาดเล็ก รูปทรงของเม็ดกระดุมดังกล่าวนี้

เกิดจากเทคนิคในการเจาะบนเนื้อกะลามะพร้าวมากถึง 2 ครั้ง (สัมภาษณ์ ยูพาพร ว่องวิทย์การ, 2 พฤศจิกายน 2563) เครื่องมือสำคัญในการเจาะเนื้อกะลามะพร้าวคือ ดอกสว่าน ซึ่งมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางเท่ากับเม็ดกระดุม ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของเม็ดกระดุมกะลามะพร้าวที่แตกต่างกันนี้เกิดจากขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของดอกสว่านที่แตกต่างกันด้วย และดอกสว่านที่ใช้เจาะเป็นชนิดสำหรับเจาะไม้ ซึ่งมีจำหน่ายทั่วไปในท้องตลาด แต่สิ่งที่เป็นจุดเด่นก็คือผู้ประกอบการต้องมีการปรับแต่งส่วนปลายของดอกสว่านให้มีลักษณะเฉพาะเป็นรูปคล้ายเหล็กสามง่าม เพื่อให้สามารถเจาะเนื้อกะลาเป็นรูปวงแหวนได้ นอกจากนี้การเจาะรูปทรงวงแหวนไม่สามารถเจาะเสร็จได้ในครั้งเดียว ต้องพลิกอีกด้านหนึ่งของกะลาเพื่อเจาะให้วงแหวนมีความเหมือนกัน และให้วงแหวนหลุดออกมาเป็นชิ้น สิ่งเหล่านี้นอกจากแสดงให้เห็นเทคนิคในการขึ้นรูปทรงแล้ว ยังเป็นสิ่งแสดงถึงกระบวนการของความคิดสร้างสรรค์ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเครื่องมือและรูปแบบชิ้นงาน เพื่อการแก้ปัญหาในงานที่ทำได้อย่างชาญฉลาดและเหมาะสม (ดังภาพที่ 3-4) สิ่งเหล่านี้ผู้เขียนวิเคราะห์ได้ว่า นอกจากการใช้ความคิดสร้างสรรค์สร้างชิ้นงานเครื่องประดับกะลามะพร้าวที่สวยงาม ประณีตแล้ว ยังต้องอาศัยวิธีการแก้ปัญหาควบคู่กันด้วย เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ซึ่งกระบวนการนี้ ปิยะวุฒิ ปัญญาพี (2563: 47) อธิบายว่าสิ่งสำคัญ 2 ประการที่ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในตัวบุคคลคือ 1) ความเชี่ยวชาญ (Expertise) เป็นความรู้ด้านเทคนิค กระบวนการ ความฉลาด และ 2) ทักษะในการคิดอย่างสร้างสรรค์ (Creative -Thinking Skill) เป็นวิธีที่ใช้ในการแก้ปัญหา มักเกิดจากบุคลิกภาพและวิธีการทำงานของแต่ละบุคคล ซึ่งมีวิธีการทำงานที่ไม่ลดละความพยายามในการแก้ปัญหา ถึงแม้จะเผชิญกับอุปสรรคก็ตาม

ภาพที่ 3: ชิ้นส่วนของกะลามะพร้าวรูปกระดุมหรือวงแหวนขนาดต่าง ๆ ที่ใช้ทำชิ้นงานเครื่องประดับ
ที่มา : ภาพถ่ายของยูพาพร ว่องวิทย์การ วันที่ 2 พฤศจิกายน 2563

ภาพที่ 4: ลักษณะการปรับแต่งปลายดอกสว่านให้มีลักษณะเฉพาะเพื่อให้เจาะเนื้อกะลามะพร้าวให้เป็นรูปวงแหวน

ที่มา : ภาพถ่ายและภาพลายเส้นโดยผู้เขียน วันที่ 31 ตุลาคม 2563

2. รูปแบบเครื่องประดับจากกะลามะพร้าว “กะลาตูตี”

การทำรูปแบบเครื่องประดับจากกะลามะพร้าว “กะลาตูตี” นั้นล้วนเป็นการออกแบบจากความคิดสร้างสรรค์ หรือจินตนาการในตัวบุคคล และเน้นการทำด้วยมือ อาจมีบางขั้นตอนเท่านั้นที่ต้องใช้เครื่องมือเช่น สว่านไฟฟ้า ฯลฯ เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ผลงานเครื่องประดับทุกชิ้นที่นำออกจำหน่าย ได้รับการยอมรับจากผู้บริโภคที่มีรสนิยมในการตกแต่งร่างกายอยู่ในระดับดี ความคิดสร้างสรรค์ของบุคคลท่านนี้ เป็นสิ่งที่อยู่ในตัวเอง โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งตำรา หรือศึกษาเล่าเรียนทางด้าน การออกแบบในสถานศึกษา ประกอบกับความสามารถเฉพาะตัวจากการสังเกตสิ่งรอบข้าง การได้เห็นผลงานศิลปะจากสถานที่ต่าง ๆ แล้วจดจำนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับรูปแบบที่มีอยู่ในปัจจุบัน ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่าการเรียนรู้งานออกแบบนี้เป็นลักษณะการเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติ จากประสบการณ์ตรง ที่เกิดจากแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) อันเกิดจากความสนใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดของบุคคล ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความคิดสร้างสรรค์

กะลามะพร้าวที่ใช้ทำรูปแบบเครื่องประดับ “กะลาตูตี” ของนางยุพาพร ว่องวิทย์การ นั้นจำแนกตามคุณสมบัติของกะลามะพร้าว ได้ 2 ลักษณะ คือ 1) กะลาเนื้อหนา เหมาะสำหรับงานเจาะด้วยสว่านเป็นรูปทรงกระดุมเม็ดกลม เนื่องจากต้องการให้ชิ้นส่วนมีความแข็งแรงขณะเจาะด้วยสว่าน รูปแบบส่วนใหญ่ของเครื่องประดับนิยมออกแบบและทำรูปแบบสร้อยคอ และ 2) กะลาเนื้อบาง เหมาะสำหรับงานฉลุด้วยใบเลื่อยฉลุ เนื่องจากต้องการให้ง่ายต่อการฉลุผิวโค้งของกะลา และเน้นความสวยงามของลวดลายฉลุรูปแบบส่วนใหญ่ของเครื่องประดับนิยมออกแบบและทำเป็นชิ้นส่วนที่มีลวดลายฉลุซึ่งเป็นส่วนประกอบหนึ่งในเส้นสร้อยนั้น (สัมภาษณ์ ยุพาพร ว่องวิทย์การ, 2

พฤศจิกายน 2563) นอกจากนี้ผู้เขียนในฐานะที่เป็นผู้สอนทางด้านการออกแบบเครื่องประดับวิเคราะห์ว่ารูปแบบเครื่องประดับจากกะลามะพร้าว สามารถแบ่งตามลักษณะของวัสดุได้ 2 ประเภท คือ 1) รูปแบบที่ใช้กะลาเป็นวัสดุหลัก ซึ่งจำแนกได้ 2 รูปแบบคือ ก) เครื่องประดับจากกะลาเนื้อหา ข) เครื่องประดับจากกะลาเนื้อหาบาง และ 2) รูปแบบที่ใช้วัสดุอื่นเป็นส่วนประกอบ

นอกจากนี้ในการทำสีผิวของกะลาให้มีสีเข้มขึ้นนั้น ใช้วิธีนำไปทอดด้วยน้ำมันพืช เพื่อให้เนื้อกะลาไหม้เล็กน้อยแล้วเปลี่ยนสีเป็นสีดำหรือน้ำตาลเข้ม จากนั้นจึงเคลือบพื้นผิวด้วยแล็คเกอร์ใสอีกครั้ง เพื่อเพิ่มความสวยงามและต้องการให้เห็นลวดลายที่เป็นธรรมชาติของเนื้อกะลามะพร้าวอย่างเด่นชัดซึ่งนับเป็นความคิดสร้างสรรค์ด้านวิธีการสร้างความแตกต่างของสีเนื้อวัสดุหรือลักษณะสีตัดกัน (Contrast) รูปแบบเครื่องประดับจากกะลามะพร้าว ส่วนใหญ่ เน้นรูปแบบสร้อยคอ ซึ่งเป็นสร้อยคอที่ใช้เม็ดกระดุมกะลามะพร้าวอ่อน และมะพร้าวแก่ เป็นหลัก มาร้อยเรียงด้วยเส้นเชือกในล่อนขนาดเล็ก โดยกระดุมกะลามะพร้าวอ่อนมีสีครีม และกระดุมกะลามะพร้าวแก่มีสีน้ำตาลเข้ม นำมาจัดองค์ประกอบตามจินตนาการของผู้ออกแบบ เม็ดกระดุมกะลาเหล่านี้ เมื่อนำมาจัดวางองค์ประกอบแล้วมองในองค์ประกอบโดยรวมนั้น จะเกิดเป็นลวดลายที่สวยงาม บางรูปแบบมีการนำวัสดุอื่น ๆ เช่น ลูกปัด หินสี เชือกสี ฯลฯ มาประกอบเพื่อสร้างความสวยงามมากขึ้น ซึ่งหากพิจารณาในเชิงของการออกแบบนั้น ผู้เขียนวิเคราะห์ว่าเป็นลักษณะการออกแบบที่ใช้หลักการเรื่องการเน้น (Emphasis) ให้เกิดจุดเด่นบนตัวผลิตภัณฑ์หรือชิ้นงานเครื่องประดับ แต่อย่างก็ตาม ถึงแม้จะใช้วัสดุอื่นเป็นส่วนประกอบ แต่ส่วนที่เป็นชิ้นส่วนของกะลามะพร้าวยังถือเป็นวัสดุหลักที่มีคุณค่าในเชิงงานหัตถกรรม ซึ่งนางยุพาพร อธิบายเพิ่มเติมว่า “การออกแบบชิ้นงานแต่ละชนิด นอกจากใช้กะลามะพร้าวแล้ว อาจนำวัสดุชนิดอื่นมาเป็นส่วนประกอบตกแต่งร่วมด้วย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการผสมผสานให้มีความสวยงาม อีกทั้งเป็นการเพิ่มมูลค่า และในปัจจุบันนี้ สิ่งที่ได้รับการนิยมนิยมนคือหินสี คริสตัล และหยก รูปแบบเครื่องประดับที่ลูกค้านิยมมากคือสร้อยกะลาที่ประกอบกับหินคาเมเลียน เป็นผลงานสร้างสรรค์ที่มีความโดดเด่น มีความละเอียด ประณีต ผ่านการออกแบบได้อย่างลงตัว เป็นที่นิยมของชาวต่างประเทศ เนื่องจากบุคคลเหล่านั้นเห็นว่าเป็นการออกแบบที่ผสมผสานระหว่างวัสดุ 2 ชนิด ได้อย่างลงตัว เน้นการทำด้วยมือ และเป็นสินค้าที่มีความแปลกใหม่

นอกจากนี้สร้อยคอบางรูปแบบมีทั้งชิ้นส่วนที่เป็นเม็ดกระดุมและแผ่นลวดลายฉลุ โดยเฉพาะแผ่นลวดลายฉลุนั้น เป็นลวดลายที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันตลอดทั้งชิ้น ลวดลายฉลุนั้น ทำหน้าที่เป็นทั้งโครงสร้างและส่วนตกแต่งของชิ้นงานเครื่องประดับ ซึ่งต้องอาศัยความเพียรพยายาม ทักษะ และความประณีตมาก เมื่อวิเคราะห์ในเชิงของหลักการออกแบบนั้น สร้อยคอเป็นลักษณะการสร้างสรรคที่เด่นชัดในเรื่องรูปทรงที่ซ้ำกัน (Repetition) ความกลมกลืน (Harmony) และความสมดุลแบบ 2 ข้างเท่ากัน (Symmetrical Balance) ดังตัวอย่างภาพที่ 5

ภาพที่ 5 : ตัวอย่างผลงานสร้างสรรค์สร้อยคอกะลามะพร้าวรูปแบบต่าง ๆ ของนางยุพาพร ว่องวิทย์การ
ที่มา : ภาพถ่ายของยุพาพร ว่องวิทย์การ วันที่ 20 ตุลาคม 2563

3. คุณค่า ของงานหัตถกรรมเครื่องประดับจากกะลามะพร้าว

คุณค่า ของงานหัตถกรรมเครื่องประดับจากกะลามะพร้าวในบทความนี้ ถึงแม้เป็นเครื่องประดับที่จัดอยู่ในกลุ่มของเครื่องประดับเทียม (Costume Jewelry) ซึ่งหากมองจากความหมายของคำว่า “เทียม” แล้ว ผู้คนทั่วไปอาจมองเป็นสิ่งของด้อยคุณค่า เนื่องจากเป็นเครื่องประดับที่ไม่ใช้วัสดุมีค่าสูงดังเช่น เงิน ทองคำ เพชร ทับทิม ฯลฯ ในการทำตัวเรือน แต่ในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันนี้ เครื่องประดับเงินและทองคำเป็นสิ่งที่มีความสูงขึ้นไปอย่างต่อเนื่อง เครื่องประดับเงินและทองคำอาจตอบสนองต่อความต้องการการสนิยมของกลุ่มผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อสูง และอาจมีข้อจำกัดบางประการในการผลิตและในการสวมใส่ โดยสามารถใช้สวมใส่ได้ในบางโอกาสเท่านั้น เนื่องจากเป็นสิ่งของที่มีมูลค่าสูงและอาจมีความเสี่ยงด้านความปลอดภัย แต่เครื่องประดับเทียมดังเช่น สร้อยกะลามะพร้าวนี้ ผู้เขียนเห็นว่า เป็นเครื่องประดับทางเลือกให้กับผู้บริโภคอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีกำลังซื้อลงมา โดยในวิถีสังคมปัจจุบันพบว่า มีผู้บริโภคอีกกลุ่มหนึ่ง มีรสนิยมในการแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่มีรูปแบบเฉพาะ และมักสรรหาหรือให้ความสำคัญกับรูปแบบเครื่องประดับเทียมที่ทำจากไม้มาประดับตกแต่งให้เหมาะสมกับเสื้อผ้าที่ตนเองสวมใส่ เนื่องจากเครื่องประดับเทียมเหล่านี้สามารถสวมใส่ได้หลากหลายโอกาสมากกว่าเครื่องประดับจริง และยังสามารถเหมาะกับผู้ที่ต้องการสนิยมความเป็นธรรมชาติ เครื่องประดับกะลามะพร้าวนอกจากถูกจัดประเภทเป็นเครื่องประดับเทียมแล้ว หากมองในมิติของ

ธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมนั้น เครื่องประดับจากกะลามะพร้าว เป็นลักษณะของการนำวัสดุ (กะลามะพร้าว) กลับมาใช้ใหม่ (Recycle) เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และยังเกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ซึ่งในปัจจุบันกระแสการอนุรักษ์ธรรมชาติที่ยังคงเป็นสิ่งที่ผู้คนให้ความสำคัญหรือรับรู้อย่างต่อเนื่องในกลุ่มผู้บริโภคกลุ่มหนึ่ง และยังเป็นลักษณะของการออกแบบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Eco Design) ประเภทหนึ่ง ซึ่ง ตระกูลพันธ์ พัทธเมธธา (2557, 119-134) ได้อธิบายว่า “Eco Design” หรือชื่อเต็มคือ “Ecological Design” คือการออกแบบที่นำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ โดยการใช้ชิ้นนั้น ทำให้เกิดมลภาวะกลับเข้าสู่ระบบนิเวศน้อยที่สุด ในหลักการแล้วหากทรัพยากรที่ถูกใช้แล้วนั้น สามารถย่อยสลายโดยธรรมชาติเช่นเดียวกับวงจรชีวิตของสิ่งมีชีวิตทั้งหลายได้ เป็นสิ่งที่ดีที่สุด แต่ในความเป็นจริง หากทรัพยากรเหล่านั้นสามารถนำกลับมาใช้ซ้ำใหม่ได้หรือย่อยสลายตามธรรมชาติได้ ก็ถือว่าได้บรรลุวัตถุประสงค์ของ Eco Design แล้ว ส่วนจะได้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับเงื่อนไขหลากหลายประการ แต่หลักการสำคัญประการหนึ่งของการออกแบบเครื่องประดับที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมคือการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) หมายถึง การใช้วัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ โดยนำมาผ่านกระบวนการผลิตใหม่ ใช้เป็นวัสดุในการออกแบบผลิตภัณฑ์ เครื่องประดับและของใช้ต่าง ๆ ได้อีกครั้งหนึ่ง เช่น การออกแบบผลิตภัณฑ์โดยใช้วัสดุพลาสติกประเภท เทอร์โมพลาสติก (Thermoplastic) กระดาษ แก้ว เป็นต้น ซึ่งเป็นวัสดุที่ง่ายต่อการนำกลับมาใช้ใหม่ หรือการนำเศษวัสดุเหลือใช้จากธรรมชาติและนำวัสดุสังเคราะห์มาใช้เป็นวัตถุดิบในการออกแบบผลิตภัณฑ์ เช่น การนำเศษขี้เลื่อยไม้ยางพาราในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปไม้ยางพารา นำมาทดลองเป็นวัสดุผสมเพื่อใช้เป็นวัสดุในการผลิตผลิตภัณฑ์ เป็นต้น (ดังภาพที่ 6)

ภาพที่ 6 : สร้อยคอทำจากไม้และกะลามะพร้าว ซึ่งเป็นที่นิยมของผู้บริโภคอีกกลุ่มหนึ่งและยังเป็นลักษณะการออกแบบที่เรียกว่า Eco Design

ที่มา : <https://www.pinterest.com/pin/479985272786724850/> และ <https://www.novica.com/p/wood-and-coconut-shell-beaded-necklace/307342/>

เครื่องประดับกะลามะพร้าว เป็นเครื่องประดับที่สามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบให้มีความหลากหลาย ทั้งเรื่องของรูปแบบและการผสมผสานของวัสดุต่างชนิด ผู้เขียนในฐานะที่เป็นผู้สอนทางด้านการออกแบบเครื่องประดับในระดับอุดมศึกษา จึงขอเสนอความคิดเห็นในเชิงวิเคราะห์งานหัตถกรรมเครื่องประดับจากกะลามะพร้าว “กะลาตูตี” ของนางยุพาพร ว่องวิทย์การ ในประเด็นต่อไปนี้คือ

1. เครื่องประดับกะลามะพร้าว ซึ่งหากมองในเชิงลึก เป็นรูปแบบที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ เน้นการใช้วัสดุและเทคนิคการทำมากกว่ารูปลักษณะภายนอก หากมีการยกระดับความคิดสร้างสรรค์ที่รูปลักษณะภายนอก เช่น รูปแบบสมัยใหม่ (Modern Style) หรือร่วมสมัย (Contemporary Style) อาจสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลายขึ้น
2. เครื่องประดับกะลามะพร้าวเป็นการเน้นคุณค่าวัสดุธรรมชาติเพียงอย่างเดียว ดังนั้นควรออกแบบและผลิตชิ้นงานเครื่องประดับให้มีความหลากหลายรูปแบบมากขึ้น นอกเหนือจากสร้อยคอ เช่น กำไล แหวน ฯลฯ เพื่อตอบสนองต่อรสนิยมของผู้บริโภคที่หลากหลายเช่นกัน
3. ชิ้นงานเครื่องประดับกะลามะพร้าว เป็นชิ้นงานมีขนาดเล็ก ต้องใช้ความประณีตในการประกอบ มีระยะเวลาการผลิตต่อชิ้นค่อนข้างยาวนาน หากมีการใช้เทคโนโลยีช่วยในการผลิตให้ได้ปริมาณมากในระยะเวลาดังนั้น แต่ยังคงคุณภาพของชิ้นงานไว้ ก็ย่อมส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภค
4. อาจออกแบบและผลิตชิ้นงานเครื่องประดับกะลามะพร้าว ให้มีรูปแบบสำหรับตลาดหรือผู้บริโภคที่เป็นวัยรุ่น
5. ควรออกแบบเครื่องประดับกะลามะพร้าวให้มีรูปแบบที่เป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่นภาคเหนือ เพื่อตอบสนองต่อผู้บริโภคที่ต้องการรูปแบบเครื่องประดับที่มีอัตลักษณ์ท้องถิ่น
6. เครื่องประดับกะลามะพร้าวเป็นลักษณะการออกแบบที่เน้นความเป็นธรรมชาติของวัสดุหรือการนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งถือเป็นลักษณะการออกแบบที่เรียกว่า Eco Design หรือ Ecological Design ประเภทหนึ่ง งานออกแบบลักษณะนี้เป็นสิ่งที่ผู้คนทั่วโลกให้ความสำคัญหรือเป็นผลงานออกแบบโดยใช้วัสดุธรรมชาติผ่านการรับรู้หรือการมองผ่านรูปแบบเครื่องประดับ
7. อาจนำเศษกะลามะพร้าวเหลือทิ้งมาสร้างรูปแบบผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่เป็นของใช้หรือของตกแต่งในบ้าน โดยเน้นให้ชิ้นงานมีคุณภาพมากขึ้นในด้านความประณีต
8. ควรส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ผู้ประกอบการรายนี้เป็นกรณีปัญหาเชิงช่างด้านหัตถกรรมพื้นบ้านด้านเครื่องประดับจากวัสดุธรรมชาติ
9. ในอนาคตอาจนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการผลิตชิ้นงานเครื่องประดับกะลามะพร้าว ให้เป็นรูปแบบสินค้าเชิงนวัตกรรม

บทสรุป

งานหัตถกรรมเครื่องประดับกะลามะพร้าว “กะลาดูดี” จัดอยู่ในประเภทเครื่องประดับเทียม (Costume Jewelry) เป็นงานสร้างสรรค์ที่มีคุณค่าในฐานะงานหัตถกรรมท้องถิ่นของผู้ประกอบการรายย่อย วัสดุสำคัญที่ใช้ทำชิ้นส่วนเครื่องประดับคือกะลามะพร้าว ที่เหลือทิ้งจากวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้คน กะลามะพร้าวเหลือทิ้งเหล่านี้เป็นวัชพืชร่มชาติ มีปริมาณการทิ้งที่ค่อนข้างมาก ผู้จำหน่ายมะพร้าวจะกำจัดกะลาเหลือทิ้งด้วยวิธีการเผา ซึ่งก่อให้เกิดมลภาวะของควันและกลิ่น การที่ผู้ประกอบการเครื่องประดับรายนี้ได้นำเศษกะลาเหลือทิ้งมาใช้ให้เกิดประโยชน์ หรือนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการนำมาออกแบบและผลิตเป็นชิ้นงานเครื่องประดับด้วยกระบวนการสร้างสรรค์ วิธีการ เทคนิค ต่าง ๆ จะเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยลดมลภาวะที่เกิดจากการเผา แต่ทั้งนี้สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งนอกเหนือจากนี้ คือเศษกะลาเหลือทิ้งเหล่านี้ สามารถนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มในรูปแบบของเครื่องประดับสำหรับตกแต่งร่างกายของผู้บริโภคให้เกิดความสวยงาม หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การนำสิ่งของที่มีด้อยค่ามาสร้างให้เกิดคุณค่า เครื่องประดับกับเสื้อผ้าเป็นสิ่งควบคู่กัน ถึงแม้เครื่องประดับเป็นสิ่งที่นอกเหนือปัจจัย 4 หรือสิ่งจำเป็นพื้นฐานของมนุษย์ แต่เครื่องประดับยังคงมีความสำคัญในฐานะสิ่งของตกแต่งร่างกายให้สวยงาม หากกล่าวถึงเครื่องประดับผู้คนทั่วไปอาจรับรู้เพียงการใช้วัสดุมีมูลค่าสูงดังเช่น ทองคำ หรือเงิน ซึ่งเป็นเครื่องประดับจริง เท่านั้น แต่ในบริบทสังคมปัจจุบันวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนได้เปลี่ยนแปลงไป โดยที่ผู้คนส่วนหนึ่งนิยมสวมใส่เครื่องประดับเทียม แต่หากพิจารณาในเรื่องความหลากหลายของรูปแบบนั้น เครื่องประดับเทียมสามารถซื้อหาสวมใส่ได้หลากหลายโอกาสมากกว่าเครื่องประดับจริง และเครื่องประดับกะลามะพร้าวเป็นทางเลือกหนึ่งของผู้บริโภค นอกเหนือจากเครื่องประดับทองคำและเงิน ซึ่งมีราคาสูง จุดเด่นของเครื่องประดับ “กะลาดูดี” อยู่ที่คุณค่าของวัสดุและวิธีการเจาะเนื้อกะลามะพร้าวเป็นเม็ดกระดุมขนาดเล็ก สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้ประกอบการรายนี้เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในตัวเอง และสามารถนำมาใช้เลือกวัสดุและวิธีการผลิต เพื่อสร้างจุดสนใจและยกระดับคุณภาพของชิ้นงานให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคและของตลาดอย่างต่อเนื่อง เครื่องประดับกะลามะพร้าวจัดอยู่ในการออกแบบที่นำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ใหม่ (Recycle) หรือการออกแบบที่นำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้คนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ

บรรณานุกรม

- จระกฤษฎ์ โพธิ์ระหงส์. (2563). การสร้างสรรค์กับงานศิลปะ. เอกสารประกอบการสอน โรงเรียนเมืองแก อำเภอปัว จังหวัดน่าน .(e-book) สืบค้นวันที่ 20 ตุลาคม 2563, จาก <https://aoao555.wordpress.com/การสร้างสรรค์กับงานศิลปะ>
- ตระกูลพันธ์ พัทธเมธา. (2557). การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 34 (1), 119-135.
- ทะนุพงศ์ กุสุมา ณ อยุธยา. (2560). “กะลาตูดี” หัตถกรรมเครื่องประดับกะลามะพร้าว OTOP การบินไทย. วารสารเทคโนโลยีชาวบ้าน, (e-book) สืบค้นวันที่ 20 ตุลาคม 2563, จาก https://www.technologychaoban.com/thai-local-wisdom/article_21832
- บริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด.(2545). หัตถกรรมไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : โอเอส พรินติ้งเฮาส์ จำกัด.
- ปิยะวุฒิ ปัญญาพี. (2563). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์. เอกสารประกอบการสอน วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต (e-book) สืบค้นวันที่ 20 ตุลาคม 2563, จาก <http://www.phuketvc.ac.th> > download > Study2 pdf.
- ยุพาพร ว่องวิทย์การ. (2563, 2 พฤศจิกายน). ผู้ประกอบการเครื่องประดับจากกะลามะพร้าว “กะลาตูดี” อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ [บทสัมภาษณ์].
- รชชง ศรีลิโก.(2557). “เครื่องประดับ”. สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เล่ม 34 เรื่องที่ 4 (e-book), สืบค้นวันที่ 30 สิงหาคม 2563, จาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6>.
- สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ(องค์การมหาชน). (2563). แนวโน้มตลาด เครื่องประดับเทียมของโลก ปี 2020-2027. สืบค้นวันที่ 20 ตุลาคม 2563, จาก <https://infocenter.git.or.th/business-news/business-news-20200918-1-2-3>
- สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ(องค์การมหาชน). (2563). มูลค่าการส่งออก สินค้าอัญมณีและเครื่องประดับไทย เดือนมกราคม-สิงหาคม 2563. สืบค้นวันที่ 20 ตุลาคม 2563, จาก <https://infocenter.git.or.th/storage/files/leYoLarlnjKDW5GCZfsU3aU1xv2xz6STf1WWehWn.pdf>

